

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **V. D.**, zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Františkánská 7, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, ve věci kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 7. 2005, č. j. 14 Az 74/2004 - 26,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále označován jako „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 12. 2003, č. j. OAM-2878/VL-11-P25-2003. Tímto rozhodnutím správního orgánu stěžovateli nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a zároveň bylo rozhodnuto, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti namítá, že důvod podání kasační stížnosti spatřuje v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), když má za to že krajský soud, stejně jako žalovaný, nesprávným způsobem posoudili právní otázku, zda je možno na případ stěžovatele vztáhnout ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Stěžovatel se v zemi původu dostal

do finančních potíží a půjčil si peníze. Věřitelé k vymáhání těchto peněz použili osob ze zločineckých struktur. Když stěžovatel hledal ochranu u státních orgánů před vydíráním, zjistil, že i tyto jsou součástí zločineckých struktur. Z těchto důvodů je pak stěžovatel přesvědčen, že je v jeho případě dán důvod k udělení azylu podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur. Dále odkázal na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka.

Další důvod pro podání kasační stížnosti stěžovatel spatřuje v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., když má za to, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, a na základě takto zjištěného skutkového stavu nebylo možné spravedlivě rozhodnout. Žalovaný nerespektoval situaci stěžovatele, kdy měl, jako účastník azylového řízení jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v zemi původu. Rovněž odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí nepovažuje stěžovatel za dostatečné.

Stěžovatel dále namítá, že i když k v žalobě namítaným porušením správního řádu nepřihradil konkrétní skutkové důvody pro svá tvrzení, byl krajský soud povinen přezkoumat napadené rozhodnutí a správní řízení jemu předcházející z hlediska dodržení procesních předpisů.

Stěžovatel rovněž nesouhlasí se způsobem, jakým se krajský soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování. Stěžovatel svůj návrat do země původu nepovažuje, vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie za bezpečný. Stěžovatel v této souvislosti odkázal na Zprávu MZV USA o dodržování lidských práv za rok 2003, ze dne 14. 3. 2004. Stěžovatel se domnívá, že splňuje podmínky po přiznání překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, kterými se žalovaný ani krajský soud v odůvodnění svých rozhodnutí nezabývali.

Z těchto důvodů stěžovatel navrhl napadený rozsudek zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení. Současně v rámci kasační stížnosti požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále uvádí, že v průběhu správního řízení bylo zjištěno, že jmenovaný o azyl požádal kvůli svým údajným potížím s věřiteli – soukromými osobami. Tento důvod nenaplnuje žádný z taxativně vymezených podmínek pro udělení azylu. Rovněž nebyly shledány důvody pro aplikaci § 14 a § 91 zákona o azylu.

Z těchto důvodů navrhuje kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

Ze správního spisu žalovaného Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti: Žádost o udělení azylu podal stěžovatel dne 14. 6. 2003 a pohovor k této žádosti s ním byl proveden dne 7. 8. 2003. Stěžovatel v žádosti o udělení azylu uvedl, že si půjčil peníze pro známou, která měla peníze vrátit, až je vydělá v zahraničí. Peníze mu neposlala a věřitel poslal za stěžovatelem mafii, aby dluh vymohla. On peníze neměl, a proto mu vyhrožovali. Na policii se neobrátil. O azyl požádal, protože mu skončila platnost víza. V ručně psaném prohlášení pak tyto důvody potvrdil. Ve výše popsaném pohovoru pak tyto skutečnosti konkretizoval. Uvedl, že s žádostí o pomoc se na nikoho neobrátil, protože by to nemělo význam.

Žalovaný svým rozhodnutím ze dne 19. 12. 2003, č. j. OAM-2878/VL-11-P25-2003 azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neudělil a zároveň bylo rozhodnuto, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Svoje rozhodnutí odůvodnil tím, že stěžovatelovy potíže nejsou důvodem pro udělení azylu na území ČR. Správní orgán dále uvedl, že po zhodnocení získaných informací nedospěl k názoru, že by stěžovatel náležel k osobám ohroženým skutečnostmi, zakládajícími překážky vycestování, a jejich existenci tedy v jeho případě neshledal.

Toto rozhodnutí stěžovatel napadl žalobou, kterou krajský soud zamítl. V odůvodnění svého rozsudku se ztotožnil se skutkovými i právními závěry žalovaného vyslovenými v žalobou napadeném správním rozhodnutí. Konstatoval, že obava z toho, že věřitelé budou po stěžovateli vymáhat své pohledávky, není azylově relevantním důvodem a není ani důvodem pro vyslovení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Krajský soud dále uvedl, že pokud stěžovatel v žalobě poukázal na nedostatečně zhodnocené důkazy a namítal neprovedení důkazů dalších, činil tak pouze v obecné poloze a neuvedl žádné konkrétní námitky, a proto soudu nezbyvá než rovněž v obecné rovině konstatovat dostatečné zjištění skutkového stavu. Krajský soud dále konstatoval, že správní orgán nemá povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., neboť stěžovatel namítá, že žalovaný a posléze krajský soud nesprávně posoudili, zda splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a nesprávně posoudili aplikaci § 91 téhož zákona [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a namítá, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, a na základě takto zjištěného skutkového stavu nebylo možné spravedlivě rozhodnout [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Dále namítá, že krajský soud se nedostatečně vypořádal s aplikací § 91 zákona o azylu. Také uvedl, že i když k porušením správního řádu namítaným v žalobě stěžovatel nepřihradil konkrétní skutkové důvody pro svá tvrzení, byl krajský soud povinen přezkoumat napadené rozhodnutí a správní řízení jemu předcházející z hlediska dodržení procesních předpisů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval stěžovatelovou námitkou, že krajský soud se nedostatečně zabýval aplikací § 91 zákona o azylu na případ stěžovatele [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Vzhledem k tomu, že stěžovatel špatnou aplikaci předmětného ustanovení ve své žalobě nenamítal, nebylo povinností krajského soudu se s touto otázkou jakkoliv vypořádat. Přesto se krajský soud v odůvodnění svého rozsudku touto otázkou zabýval, a uvedl, proč nebylo na místě toto ustanovení aplikovat. Stížní námitka je proto nedůvodná.

Nedůvodná je rovněž námitka stěžovatele, že i když k porušením správního řádu namítaným v žalobě nepřidal konkrétní skutkové důvody pro svá tvrzení, byl krajský soud povinen přezkoumat napadené rozhodnutí a správní řízení jemu předcházející z hlediska dodržení procesních předpisů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Nejvyšší správní soud v této souvislosti upozorňuje na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, kde bylo judikováno, že:

„I. Líčení skutkových okolností v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, k nimž při vyřizování věcí určitého druhu může docházet, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem.

*II. Žalobce je též povinen vyličit, jakých **konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit** v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti.*

*III. Právní náhled na věc se přitom **nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami**. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti.“*

Vzhledem k obecnosti stěžovatelových žalobních bodů tedy obстоjí obecné tvrzení krajského soudu o dostatečně zjištěném skutkovém stavu a o tom, že správní orgán není povinen sám domýšlet azylově relevantní důvody.

Důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. též nejsou dány. Stěžovatel svoje stížní námitky ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu (stejně jako v žalobě) nijak nekonkretizuje. Nejvyšší správní soud tedy, stejně jako krajský soud, konstatuje, že řízení před správním orgánem probíhalo v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními, za dodržení zákonem zaručených práv stěžovatele a bez procesních vad, které by mohly mít vliv na zákonnost správního rozhodnutí žalovaného. Žalovaný správní orgán řádně zjistil skutkový stav, zejména podrobně vyslechl stěžovatele. Během tohoto pohovoru měl stěžovatel příležitost vysvětlit všechny okolnosti, které ho k žádosti o azyl vedly. Rozhodnutí správního orgánu je plně srozumitelné, jednoznačně popisuje zjištěný skutkový stav, přičemž vychází z provedených důkazů a obsahuje logicky postavené důvody, o které se opírá. Je rovněž pravdou, že správní orgán nemá povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 zákona

č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“) má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl (viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, uveřejněno pod číslem 181/2004 Sb. NSS). Z výše uvedených důvodů se žalovaný zabýval v dostatečné míře i případnou existencí překážek vycestování. Za plně dostačující považuje i v kasační stížnosti, a to opět v obecné rovině, napadené odůvodnění správního rozhodnutí.

Stěžovatel dále ve své kasační stížnosti namítá nesprávné posouzení právních otázek, zda bylo možno na jeho případ vztáhnout ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Konkrétní skutkové výtky však má pouze k neaplikaci ust. § 12 písm. b) a § 91 tohoto zákona.

Podle § 12 písm. b) zákona o azylu se azyl udělí tomu, kdo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Stěžovatel ve své kasační stížnosti dovozuje, že je v jeho případě tento důvod dán, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu tzv. „**nečleny zločineckých struktur**“ **nelze považovat za sociální skupinu** (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 - 49; zveřejněno pod. č. 401/2004 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje s hodnocením správního orgánu i krajského soudu, že stěžovatel podmínky pro aplikaci tohoto ustanovení nenaplnil.

Nejvyšší správní soud dále v obecné rovině konstatuje, že se ztotožňuje s hodnocením žalovaného i krajského soudu, že stěžovatelem uváděné důvody nelze podřadit pod žádný z důvodů pro poskytnutí azylu, a to zvláště za situace, kdy se svoje problémy s kriminálními živly nepokoušel řešit pomocí státních orgánů země původu. Jeho v kasační stížnosti uvedené tvrzení, že hledal ochranu u státních orgánů, nemá oporu ve správním spise, když např. ve výše zmíněném pohovoru stěžovatel tvrdil, že s žádostí o pomoc se nikam neobrátil.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval stěžovatelovou námitkou, že žalovaný a posléze i krajský soud se nesprávně vypořádali s právní otázkou, zda na něj lze vztáhnout překážku vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Tato námitka je namítána dle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřipustně. Jak již Nejvyšší správní soud judikoval: „*Důvody kasační stížnosti lze oprýt jen o takové konkrétní právní či skutkové důvody, jež byly v řízení před krajským soudem přípustně uplatněny (viz § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.), a tedy alespoň v základních rysech formulovány v žalobních bodech [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] obsažených v žalobě či jejím včasném rozšíření, a případně dále (i po uplynutí lhůty k podání či rozšíření žaloby) upřesněny či podrobněji rozvedeny, aniž by tím byly rozšiřovány. To platí jen za předpokladu, že uvedené právní či skutkové důvody mohl stěžovatel v žalobě či jejím včasném rozšíření uplatnit.*“ (Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2005, č. j. 2 Azs 134/2005 - 43, publikováno pod č. 685/2005 Sb. NSS). Stěžovatel ve své žalobě nesprávnou aplikaci § 91 zákona o azylu nenamítal, ač bezpochyby mohl, když o všech podstatných skutkových okolnostech souvisejících s jím tvrzenou existencí překážky vycestování věděl přinejmenším v době podání žaloby, spíše však již v době podání žádosti o azyl, neboť od podání žádosti až do současné doby se obecné životní poměry na Ukrajině, ani poměry vztahující se ke specifickým rizikům, o nichž tvrdí, že mu hrozí, nezhoršily, spíše právě naopak zlepšily. O právním náhledu žalovaného na překážku vycestování

v jeho případě pak stěžovatel věděl resp. mohl vědět od doby, kdy rozhodnutí žalovaného obdržel. Přesto ale námitku nesprávného posouzení překážky vycestování v žalobě nevznsl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádného z důvodů kasační stížnosti uplatňovaných stěžovatelem. Kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Žalovanému se proto nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 4 in fine ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. července 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu